

Schimmelbestrijding in insectenverzamelingen

door

C. DE JONG

Naar aanleiding van een paar berichtjes in de Ent. Ber., nl. in 14 : 115 van de Heer SOUTENDIJK over het droog houden van insecten, en in 14 : 169 het door de Heer LEMPKE kort aangehaalde artikel van K. J. KAY betreffende het gebruik van paradichloorbenzol en de verhoogde schimmelmkans, zou ik enkele ervaringen op dit gebied willen mededelen, die, naar ik hoop, van belang kunnen zijn voor de collega's.

Op het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, waar ik gedurende de oorlogstijd als conservator werkzaam was, wordt, met goed gevolg, de combinatie schilfer-naphtaline en een watje met nitrobenzol (mirban-olie) gebruikt om de laden vrij van schimmel en insectenvraat te houden. Gedurende de periode van schaarste kon slechts weinig gestookt worden om de verzamelingen droog te houden. Met moeite werd de relatieve vochtigheid onder de 80 % gehouden, hoewel ong. 65—70 % een gunstiger gehalte is. Hoewel op enkele dozen aan de buitenkant een weinig schimmel is opgetreden, is verder geen schade geconstateerd.

Mijn eigen verzameling heeft in die tijd onder zeer ongunstige omstandigheden verkeerd. De kastjes stonden op een kamer, waar niet gestookt werd, tegen een buitenmuur. Laatstelijk waren ze in 1941 met nitrobenzol behandeld (watje in een glazen bolletje). Toen na de bevrijding weer orde op de zaken kon worden gesteld, bleek, dat 23 van de 24 laden geen schade hadden geleden door schimmel, doch één lade, waar het bolletje was vergeten, zat onder de schimmel. In de 23 behandelde laden was geen geur van nitrobenzol meer te bespeuren. Deze stof blijkt een sterk schimmelsporen-dodende werking te hebben, waardoor mijn verzameling beschermd is geweest onder de genoemde extreem ongunstige omstandigheden. Ook stofluis en andere vernielers blijken niet gesteld te zijn op de aanwezigheid van nitrobenzol.

Een contrôle op het tijdens en na de bezetting ervarene leverde de bevestiging op: een doos, die lange tijd later werd behandeld en niet tussentijds open was geweest, bleek vrij van schimmel te zijn gebleven. Een andere, die wel open was geweest, vertoonde enige schimmel. De reeds eerder genoemde „vergeten” doos werd gereinigd, de exemplaren werden stuk voor stuk ontdaan van ongerechtigheden met een fijn penseeltje met alcohol, waarin enkele druppels nitrobenzol waren opgelost, en verder normaal behandeld met een nieuw glaasje nitrobenzol. Daarna hield deze lade zich goed.

Met globol, dat door velen bijzonder wordt aanbevolen, heb ik weinig ervaring. Gedurende de jaren 1950—1952 gebruikte ik „mottenballen” van globol (paradichloorbenzol) in een aantal dozen. Deze stof heeft het bezwaar dat zij snel verdampt. Reeds na 1½ maand waren de kogels geheel verdwenen, terwijl de nitrobenzol dan nog nat was.

De Heer P. H. VAN DOESBURG Sr. te Baarn deelde mij mede, dat hij steeds zeer goede resultaten heeft gehad met alleen een overmaat van naphtaline, maar dat met enkele druppels carbolzuur (phenol) ook een langdurige bescherming tegen schimmels wordt verkregen alsook tegen stofluis e.d.

Samenvattend vind ik schimmelwering in ons klimaat van primaire betekenis. Dat we de verzamelingen moeten droog houden spreekt eigenlijk vanzelf, maar juist om in ongunstige omstandigheden een en ander zo goed mogelijk te behouden acht ik het bovenstaande van belang.

Bilthoven, Bilderdijkstraan 69, 1 Januari 1953.

Het drooghouden van insecten. In aansluiting op mijn mededeling in Ent. Ber. 14: 115 en de opmerking van de Heer GERRIS in Ent. Ber. 14: 223 nog het volgende. Het calciumchloride wordt het best in de dozen geplaatst in kleine glazen schaaltes, zg. indampschaaltes, verkrijgbaar in zaken van laboratoriumartikelen, omdat het in een zeer vochtige atmosfeer vervloeit. Het is dan uitgewerkt.

Bij proefnemingen in het laboratorium is mij gebleken, dat Ca Cl_2 zeer snel werkt in tegenstelling tot ongebluste kalk. Tevens is mij opgevallen, dat vervetten tot een minimum beperkt blijft. Insectendozen, die goed er mee gedroogd zijn en goed sluiten, gebruiken daarna in een normale atmosfeer 4 à 5 gram in 3 maanden. Aangezien het in verschillende kwaliteiten voorkomt, wijs ik er op, dat het door de Fa. G. F. PETERS, Keizersgracht 458, Amsterdam-C., geleverde waterrij calciumchloride het beste bevat. Het wordt nl. onder analyse-attest geleverd, zodat het geen ongewenste bijmengsels kan bevatten.

W. H. SOUTENDIJK, Burg. Tutein Noltheniuslaan 41, Apeldoorn.

Araschnia levana L. In de Ent. Ber. zijn de laatste tijd verschillende opgaven van waarnemingen over deze soort gepubliceerd.

Ik kan uit mijn omgeving (Helmond) over 1952 het volgende mededelen. Op 8 Mei ving ik een afgevlogen exemplaar hier in de tuin. Op 3 Juni vond ik verscheidene klitten van rupsen op hop! Ze werden verder grootgebracht met brandnetel. Tussen 3 en 10 Juli leverden ze een dertigtal *prorsa*'s. Ook buiten was *prorsa* hier dit jaar geweldig talrijk.

Br. VIRGILIUS, Molenstraat 160, Helmond.

Het eierleggen van Hipparchia semele L. Dit jaar heb ik het eierleggen van *Hipparchia semele* L. gadeslagen. Het is me daarbij opgevallen, dat deze vlinder de eieren soms zomaar afzet ver van ieder grassprietje af. Soms legde het ♀ de eieren op dorre dennennaalden, die op het zandpad lagen. Hoe de rupsjes hun voedsel dan vinden is me een raadsel, temeer omdat ik niet kon waarnemen, dat de uitgekomen rupsjes erg veel moeite deden om voedsel te zoeken. Ze kwamen nogal erg onregelmatig uit, en hebben weinig gegeten voordat de winter begon. Ik ben benieuwd, of ze in het voorjaar weer te voorschijn komen.

N. W. ELFFERICH, Mathenesserdijk 101a, Rotterdam-W.

[Eventuele *semele*-kwekers mogen er wel rekening mee houden, dat de rupsen 's winters door eten, behalve als het al te koud is. Zij moeten dus op een grassoort gekweekt worden, die ook in de wintermaanden groen blijft. Dit geldt trouwens voor vrijwel alle overwinterende rupsen van Satyriden. — LPK.]